

PhDr. Dáša Čiripová, PhD., Katedra divadelných štúdií, DF VŠMU

Oponentský posudok dizertačnej práce

Mgr. Martina Pecková-Černá: SCÉNICKÁ UMĚNÍ (HUDBA, DIVADLO, TANEC) A KULTURNÍ POLITIKA V ZEMÍCH STŘEDNÍ EVROPY

Študijný program: Hudební umění, Hudební produkce

Školitel: prof. PhDr. Jiří Štílec, CSc.

Hudební a tanečná fakulta AMU Praha

Predložená dizertačná práca Martiny Peckovej-Černej skúma a následne analyzuje problematiku kultúrnej politiky v krajinách strednej Európy vhl'adom na scénické umenia. Téma kultúrnej politiky je doktorandke blízka, venuje sa jej v praxi už niekoľko rokov, a jej záujem o danú oblasť dosvedčuje aj komplexný pohľad a zhrnutie východísk a dokumentov týkajúcich sa zvolenej témy. Získané praktické skúsenosti dopĺňa autorka v práci prehľadným teoretickými znalosťami a orientovaním sa v danej oblasti v širokom stredoeurópskom kontexte. Zámer práce je ambiciózny, no doktorandke sa ho aj vďaka už spomínaným dlhoročným skúsenostiam v oblasti kultúrnej politiky darí naplňať.

Práca je prehľadná, štrukturovaná logicky, ponúka náhľad na rôzne spôsoby vytvárania kultúrnej agendy. Premyslená štruktúra vychádza zo snahy o komplexné priblíženie problematiky s dôrazom na fakty.

Práca sa sústreďuje na viaceré oblasti priamo či nepriamo súvisiace s kultúrnou politikou, no primárne sleduje scénické umenia, ktoré tvoria akýsi model na demonštráciu fungovania kultúrnej politiky. Doktorandka sa najskôr venuje definovaniu pojmu kultúra, jej hodnotám vo všeobecnosti a potom detailnejšou sondou a na základe množstva preštudovaných dokumentov preniká k jednotlivým krajinám strednej Európy a ich vzťahu ku kultúre. Od prehľadu o problematike financovania kultúry zo štátnych zdrojov plynule prechádza k dokumentom a štatistikám jednotlivých krajín z oblasti kultúry, ktoré tvoria druhú časť práce. Autorka čerpá mnohé fakty práve zo štatistických údajov o scénických umeniach, o ich zadeleniach, o dotáciách a tie jej slúžia viac menej ako smerodajné ukazovatele situácie a vzťahu k jednotlivým umeniam v stredoeurópskych krajinách v tretej časti práce. Niektoré uvádzané hodnoty sú priam prekvapivé. Napr. čo sa týka financovanie kultúry a kultúrnych podujatí (str. 60-70) najviac kultúru financuje zo štátnych zdrojov Maďarsko, najmenej Nemecko. Zaujímavý a výpovedný údaj. Ďalej Slovensko má jednu z najväčších účasť v priebehu 12 mesiacov na

živých umeniach. Rovnako interesantný je poznatok týkajúci sa zamestnanosti v kultúrnych oblastiach v krajinách EU. Ekonomicky vyspelé krajiny, západné európske krajiny zamestnávajú v kultúre o niekoľko desiatok viac ľudí ako bývalé postsocialistické krajiny. Posledná časť práve ponúka prehľad o podieľoch financovania kultúry zo strany štátu, regiónu a obcí ako aj o podiele, ktorý sa týka scénických umení vo financovaní kultúry na štátnej úrovni, efektívnosť hospodárenia, účasť spoločnosti na kultúre. Každú väčšiu kapitolu dopĺňa sumarizujúci komentár na základe syntézy predstretých faktov, ako napr. „Nicméně lze vyvodit alespoň částečná zobecnění. Ve všech středoevropských zemích jsou výdaje na scénická umění relativně vysoké, jejich podíl na státních výdajích na kulturu se pohybuje na škále od 12 do 34,6 %, přičemž Česká republika a Polsko jsou na spodní hranici, zatímco nejvyšší výdaje jsou v Německu a Maďarsku, nad 20 % se pohybují na Slovensku (rok 2007) a v Rakousku (rok 2013).”

Dizertačná práca *Scénická umění a kulturní politika v zemích střední Evropy*. svedčí o vedomostnom potenciáli a erudícii autorky, o výbornej orientácii v problematike a súvisiacich kontextoch, o dobrom metodologickom základe. Doktorandka sa usilovala sa podať problematiku ucelene, prierezovo v kontexte rozvoja a premien kultúrnej politiky v krajinách strednej Európy, upozorňuje na transformácie aj inovácie v jednotlivých vývojových fázach krajín. Komentáre sú jasné, presné, ale miestami stručné a to platí aj o záverečnom krátkom konštatovaní, ktoré by si vyžadovalo širšiu analýzu od samotnej autorky. Práca je príspevkom k stále aktuálnemu diskurzu o kultúrnej politike aj vzhľadom na jej európsky záber. Zároveň je aj správou o vzťahu našej spoločnosti ku kultúre. V dohode medzi Spolkovou republikou Nemecko sa Nemeckou demokratickou republikou sa okrem iného uvádzalo, ako cituje autorka „Theater und Oper sind Orte, an denen nach dem Sinn des Lebens, nach Werten und Orientierungen für das Zusammenleben gefragt und gesucht wird”, máme pred sebou ešte dlhú cestu.

Navrhujem predloženú dizertačnú prácu prijať k obhajobe.

Otázky:

1. Majú spomínané dokumenty, štatistické údaje nejaký dopad na samotnú tvorbu a rozvoj scénických umení? Ak áno, aký?
2. Ako sa v rámci kultúrnej politiky mení pozícia V4 krajín? Projekt PACE bol napr. V4 projektom. Dá sa ešte hovoriť o tomto teritoriálnom rozmedzí a jeho kultúrnej stratégii?